

Euskotar andra ospetsua

Nok ez dau entzun "Pasionaria" noriki onetaz? Ziur emongo eutsoen erderazko izen au jarduten zalako su-ta-gar zalekeriz komunisten arazoetan. Bere bateoko izena Dolores da eta abizena Ibarruri. Argiro abizen euskalduna. Ez eutsoen irakatsi euskeraz, ibai Nerbion'go eskerrekaldeetan antxiñetik ez dalako berba egiten euskeraz, bear balda Burgos Eleizbarrutiko lurra zalako, eta Eleizea orain arte beintzat izkuntza, jakintza ta beste gizarte egintza danetan eragille, zuzentzaile izan da...

* * *

Baina zelangoa izango da andra au, Dolores Ybarruri, ain urtedun izan arren-89 urte daukoz-komunisten Lendakari izateko ondiño? Nire gurari, leiaz eta ikas-miñak narabilda, ibilli nebiltzan eskez "Pasionaria'ren" bizitzako jakingarriak eta emon eusten beronek idatzi ta biziriko jasorikoen 585 orrialdeko idatzi bat. Batikano Bigarren osteko katolikuen Teologija ez da ain estua lenagokoa izaten zan lez. Egiaren, ontasunaren monopolio saltzaille bakarra Eleizea ei-zan. Baiña ezta izan bear. Komunistek Jainko bakoak dira ta Jainkobakoen artean ba-dire gauza asko baikor eta onurazkoak. Onelango bat aurkitu dot Dolores Ybarruri'ren kondaira-bizitzean 121 orrialdean. Atzalburu bat asten da ta beraren zear irakurri dodana esango deusuet. Guztiz eredu-garri kristiñautzat, ta ebanjelioko orrietatik atera-ta...

* * *

"Gure errian —Gallartan— diño Pasionaria'k abade bat egoan guri komunistai, era guztietara, ikusi-eziña euskuna, batez be, nitzat eukan ezin gorde eikean begitan artua egun batera arte"... Ybarruri'ren etxe ondoan egoan ama bat bere alabak irabazten ebezan uri etxeko alogorakaz otseintzan bizi zana. Bein alaba bat jausi yakon bularreko gaisoaz. Ybarruri (Pasionaria'k) ikusirik amaren neke-samin-atsekabeak, amari lagunduteko gabetan aren etxera joaten zan. Amak atsedean apur bat artzeko lo egiten eban bitartean, berak (Dolores'ek) gaisoaren ardurea eukan. ¡Pasionaria komunistea zan, baiña ona, errukitsua ta Jesukristok bere ikasleai agindu eutsen lez, gaisoak ikustera joaten zan!!

Erukizko egintza au egiten irugarren gabeen egoala, eldu zan ara abade txanburua. "Enintzan aldendu-diño Ybarrurik-erantzun neutson aren agurrari". Eta olan gau osoa igaro eben abadeak ta komunisteak gaisoaren ondoan oneri lagunduten ta

emoten biak batera gauzaren bat eskatzen ebanean, baiña bien artean berbarik egin barik.

Goizean bere etxera urten eban Dolores'ek agur eginda abadeari. Au be joan zan Eleizara Mezea emoteko. Urrengo gabeen gaisoaren ondora eldu zan Ybarruri ta abadeak antxe aurkitu eban barriro bera be etorri zanean. Gure Pasionaria komunisteak auxe diño bere edesti-bizitzean: "Gizatsuago egoan, arpegi illun gogorra argitu jakon. Bigunago agur egin eta jesarri egin zan. Alkar-izketa egiten asi zan. Eguraldi, uzta, gari, arto solo, lur-sagar gaietaz. Izotza apurtu egin zan."

* * *

Olan jarraitu eben gau guztietan gaisoa il arte. Ondoren, il zanaren senitartean euren gogaera edo pentsabidea komunistekana zerbait aldatu zan. "Eta zerbait barri ez oiturazkoa egin zan abadearen eta onen senidien egoera guganantz". Diño Dolores'ek. Arrezkero, komunistekin abadea kalean aurkitzen zanean, ez zan igaroten beste oin-bide egalera. Agur egiten eutsen bigun eta gizatsuz, batzuetan oiturazko gaiaz berba egin be bai. Ibarruri'tar Dolores'ek abadearen bizitzako barri batzuk diñoskuz. Ugerlari andia zanez, uger egitea atsegin izaten yakola. Baiña ondartza agirian uger egin bearrean meaztegi ondoan itxasora sartuten zan atx ebagi arriskutsu artean. Goiz baten uretara sartzean, ango toki bakarrean laprast egin eta ankea apurtu eban. Itxas-ondoko atxulo baten geratu zan, bildurrez, itxas-goran itoko ete zan. Askoz geroago, langille bat andik igarotean, bigunez, aieneka, ur-jantsiz gizon bat ikusi eban, erriko txanburua zala oartuz. Lagundu gura eutson. Berak itxas-atxartetik bakarrik atara eziñez, ariñiketant meatzara joan zan beste lagun batzuk ekartera. Langille lagunek, danen artean, abadaea ilkor atxulotik atara eta esku-oez gaxotegira eroan eben. Ona eldu zan il-bizi egoeraz, eta egun batzuk barru il egin zan gazdun ustelduraren erruz.

Abadearen arreba batek "Pasionaria" Ibarruri'ri aren argazkia eriotz-oroigarriztat bialdu eutson, mesedez ez egiala jaurti eskatzen eutsala. Ybarruri'tar Dolores'ek ez eban jaurti, ez, bere etxeko gelan gorde baiño. Onen kondaira-bizitzatik, atara dodaz emen idatzirioko barriak.

¡Ez da, ba, "Pasionaria" komuniste bildurgari deabruduna! Ikusi dogunez, bai, bear danean, biotz oneko andrea bai.

Letona'k.